

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

Tractatus de erroribus Pelagianorum, de gratia, de iustificatione & merito,
de virtutibus theologicis & quatuor cardinalibus, ac de ineffabili mysterio
incarnationis

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniae Agrippinae, 1671

§. III. Solvitur difficile argumentum

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77177](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77177)

quâ servi Dei sunt, non possint esse ejus amici, bene tamen quatenus eleantur ad esse filiorum Dei, & participant per gratiam naturam divinam. Addo quod, quamvis alii servi cum suis dominis non possint inire amicitias, bene tamen servi Dei: quia, ut notat D. Thomas ad Roman. 1. lect. 1. quod Deus magis vult aliquem sibi subficere, eò majus bonum vult illi conferre, & tanto altius ipsum evehit, unde bellè dicebat S. Antoninus: *servire Deo, regnare est.*

9. Obijcies secundò: Amor cuius finis, est videre amicum, & illo frui, non est amor benevolentiz, sed concupiscentiz, nec per consequens vera amicitia: At finis amoris charitatis est videre Deum, & illo frui in patria: Ergo charitas non est vera amicitia.

10. Respondeo distinguendo Majorem: cuius finis est videre amicum, & illo frui, propter bonum nostrum, & propriam delectationem, concedo Majorem: cuius finis est videre amicum, & illo frui, propter ipsum nego Majorem: ut enim ait S. Thomas in 3. dist. 34. quæst. 2. art. 3. quæstionc. 1. ad 2. *Amicus, quamvis delectationem habeat ex presentia amici, non tamen propter hoc querit amici presentiam, ut in ipso delectetur, sed propter amicum ipsum, cui vult conjungi quantum potest.* Licet autem spes querat, & desideret visionem, & fruitionem Dei, in quantum est nobis bona, & delectabilis, & idcirco non sit amor amicitiz, sed concupiscentiz; charitas tamen, quæ, ut ait Apostolus, non querit quæ sua sunt, non appetit visionem & fruitionem Dei, ob proprium bonum & delectationem, sed propter Deum ipsum, cui vult conjungi quantum potest: unde non est amor concupiscentiz, sed amicitiz.

11. Obijcies tertio: Amicitia redamationem essentialiter perit, cum sit mutus amor duorum: Sed charitas, cum non solum ad amicos, sed etiam ad inimicos se extendat, redamationem essentialiter non postulat: Ergo vera amicitia non est.

12. Respondeo distinguendo Majorem: Amicitia redamationem essentialiter perit, in extremo qui primario & ratione sui diligitur, concedo Majorem: in extremo secundario tantum, & ratione alterius amato, nego Majorem: charitas autem non se extendit ad inimicos primo, & ratione sui, sed secundario, & ratione Dei primario dilecti: unde licet in ordine ad Deum sit vera amicitia, respectu tamen inimicorum non habet rationem amicitiz, sed tantum benevolentiz.

§. III.

Solvitur difficile argumentum.

13. **P**retermisissimis levioribus argumentis, quæ ex supra dictis facile dilui possunt, unum superest difficile, quod sub hac forma breviter proponi potest. Vera & stricta amicitia petit mutuum benevolentiz amorem. At Deus non diligit homines amore benevolentiz: Ergo inter Deum & homines vera amicitia ratione charitatis non datur. Major patet ex supra dictis: Minor probatur. Amor benevolentiz in hoc ab amore concupiscentiz distinguitur, quod ille terminatur ad bonum amici propter ipsum, & quia bonum ejus est; amor autem concupiscentiz terminatur ad bonum alterius, in ordine ad bonum amantis: Sed amor Dei terminari nequit ad bonum rationalis creaturæ propter ipsam, & quia bonum ejus est: Ergo nequit esse amor benevolentiz, Major, est D. Thomas

hic art. 1. & communiter docetur à Theologis, non vero suadetur primo ex illo Proverb. 15. *Propter semetipsum operatus est Dominus.* Ergo omne bonum rationalis creaturæ vult & operatur propter seipsum, & consequenter non quia est bonum rationalis creaturæ, neque ex complacencia in ipsa.

Secundo probatur Minor: Bonitas increata est objectum adequatum voluntatis divinæ, unde dicit Divus Thomas 1. p. quæst. 19. art. 4. *Ergo in omni actu debet illam pro motivo respicere:* & consequenter nullius creaturæ bonitatem ponit propter ipsam amare.

Probatur tertio: Deus alia à se solum vult: nam quam media ad suam bonitatem, tanquam finem. Ergo bonum rationalis creaturæ vult tanquam medium, & consequenter non propter ipsum: medium enim non propter se, sed propter finem immatur.

Recentiores extra scholam D. Thomæ, ut habet argumentum se expedi ant, duos actus ex æquo distinctos in divina voluntate constituent, quorum uno vult bonum rationali creaturæ propter ipsam bonitatem, & altero vult bonitatem divinam, & imperio hujus secundi actus, primus ad bonitatem divinam refertur. Hac distinctione posita, ad argumentum respondent, quod licet Deus omnia propter se velit, & ad se ut finem ordinet, non tamen necessarium, ut omni actu, quo creatura diligit illum ordinet ad se, sed sufficit quod creaturas, per unum actum propter se dilectas, per alium ad se referat: in primo actu dicunt benevolentiam Dei erga creaturam rationalem servari.

Sed hæc responsio & doctrina non solum nostris Thomistis, sed etiam pluribus aliis Theologis displicet, & merito: nam motivum adequatum voluntatis divinæ est bonitas propria, & increata Dei, ut expresse docet D. Thomas p. quæst. 19. art. 2. ad 2. & nos in Tractatu de voluntate Dei fuse ostendimus: Sed nullus actus, cuius potentia aut virtutis potest motivum illius adequatum transcendere, ut patet discurrendo per omnes potentias & habitus: Ergo nullus actus voluntatis divinæ potest pro motivo habere bonitatem creatam, nec consequenter velle bonum rationali creaturæ propter bonitatem illius, ly propter cadente supra entitatem aut formalitatem intrinsecam actus.

Confirmatur: Objectum adequatum, motivum, & primarium actus voluntatis, est locutionem illius: Sed nullus actus voluntatis divinæ à bonitate creata specificari potest; cum specificatio sit quoddam genus dependentiæ, & nullus actus voluntatis divinæ, à bonitate creata dependere possit: Ergo nullus actus voluntatis divinæ potest respicere bonitatem creatam, tanquam objectum motivum & primarium. Hæc ergo solutio ne rejecta.

Ad argumentum respondeo, concessa Majori, negando Minorem. Ad cuius probationem, distinguo Majorem: Amor benevolentiz terminari debet ad bonum amici propter ipsum, ly propter excludente ordinem ad ultimum finem, nego Majorem: excludente ordinem ad alios particulares fines, concedo Majorem. Similiter distinguo Minorem: Amor Dei nequit terminari ad creaturam rationalem propter ipsam, ly propter excludente ordinem ad ultimum finem, concedo Minorem: excludente solum ordinem ad alios particulares fines, nego Minorem, & Consequentiam.

Explicatur & magis illustratur hæc solutio: omne bonum ad finem ultimum ordinatur, & in hac ordinatione si est illius perfectio: unde tantum debet quod destruat ratio amicitie in Deo, respectu rationalis creaturæ, per hoc quod illam amet in ordine ad ultimum finem, quin potius amicitia non esset honesta, si excluso tali ordine amaretur: ad fines autem particulares creatura rationalis non ordinatur ex natura sua, nec in tali ordinatione illius perfectio consistit: unde si Petrus v. g. Paulum diligit in ordine ad se, & propter se, cum perfectio Pauli in tali ordine non consistat, neque illam exposcat, talis dilectio non erit honesta, nec amor amicitie, sed concupiscentie. Ut Ergo Deus creaturam rationalem amore amicitie diligit, non oportet quod illam ad seipsum, ut finem ultimum noceat, imò potius ad divinam amicitiam honestatem hoc requiritur, sed sufficit quod bonum rationalis creaturæ ad illos fines particulares & intermedios non referat. Hæc solutio, & doctrina, vera & solida est.

Sed contra illam instari potest primò, De ratione amicitie ad minus est, quod amor terminetur ad bonum amici, propter seipsum, esto sine exclusione ordinis ad ultimum finem: Sed amor divinus ad bonum rationalis creaturæ propter ipsam non terminatur: Ergo amicitia non est. Major probatur. Volitio divina terminatur ad dictum bonum, ut ad medium præcisè, in ordine ad bonitatem, tanquam ad finem, ut ex D. Th. videmus: At medium quod præcisè est medium, & nullatenus induit rationem finis, non amatur propter se, sed solum propter finem; cum tota ratio diligendi medium sit bonitas finis: Ergo non terminatur ad bonum rationalis creaturæ propter seipsum.

Respondeo distinguendo Majorem: ly propter dicente causalitatem & motionem finalem ex parte objecti, concedo Majorem: respectu actus amoris amicitie semper, nego Majorem: & sub eadem distinctione Minoris, nego Consequentiam. Itaque ut salvetur amor amicitie, sufficit quod bonum amico dilectum, propter ipsum diligitur, ly propter, dicente causam finalem eorum, quæ tantum diligens amico vult, causam inquam, finalem non ultimam, sed tantum proximam: non autem requiritur quod sit causa finalis, etiam proxima, actus amoris, quando amor increatus & infinitus est, qualis est amor divinus; quia hoc perfectio talis amoris repugnat.

Secundò contra eandem solutionem argui potest: Deus creaturas rationales amore concupiscentie amare potest: Sed talis amor terminatur ad illas in ordine ad Deum, & propter Deum, qui est finis ultimus. Ergo ex eo quod bonum, creaturæ rationali amatur, refertur à Deo ad seipsum, qui est ultimus finis, ratio verè amicitie à divino amore tollitur.

Respondent aliqui negando Majorem: Deus enim (inquiunt) ex creaturis nihil perfectionis acquirere potest, sed solummodò gloriam & honorem extrinsecum: ut autem amore concupiscentie creaturas diligeret, deberet eas amare in ordine ad se, acquirendo aliquid perfectionis ex ipsis.

Sed hæc solutio & doctrina repugnare videtur D. Thomæ 1. p. quæst. 20. art. 2. ad 3. ubi ait: Deus proprie loquendo non amat creaturas irracionales amore amicitie, sed amore concupiscentie, in quantum ordinat eas ad rationales creaturas, &

Tom. IV.

etiam ad seipsum, non quasi eis indigeat, sed propter suam bonitatem, & nostram utilitatem. Ergo similiter, ut Deus creaturas rationales amet amore concupiscentie non requiritur quod illas amet ordine ad se, acquirendo aliquid perfectionis ex ipsis, sed sufficit quod ab ipsis gloriam & honorem extrinsecum requirat. Unde

Meliùs responderetur, concessa Majori, distinguendo Minorem: talis amor terminatur ad illas in ordine ad Deum, ut glorificandum & honorandum, concedo Minorem: prout præcisè est ratio movendi ad creaturam amorem, & prout à creaturis participabilem, nego Minorem, & Consequentiam. Dupliciter ergo potest creatura diligi in ordine ad Deum: primò in ordine ad ipsum ut honorandum & glorificandum, ita ut Deus tali amore proximè intendat gloriam extrinsecam ex creaturis acquirendam; & quando sic à Deo diligitur, amore concupiscentie amatur: secundò potest diligi in ordine ad Deum, prout præcisè est ratio movendi ad creaturam amorem, participabilis à creaturis per modum finis, causæ efficientis, & exemplaris; & quando sic diligitur, amatur amore amicitie, quia sub hac ratione, non amatur propter commodum & utilitatem extrinsecam.

ARTICULUS II.

Verum charitas habitualis sit aliquid creaturæ in anima?

Magister 1. dist. 17. litterâ B. & sequentibus, existimavit habituales charitatem, quæ Deum diligimus, esse Spiritum Sanctum, seu tertiam Personam Divinam, in justis manentem; quæ licet alios actus per proprias eorum virtutes producat, actum fidei per fidem, & spei per spem, ut fateatur ibi litterâ S. circa medium, nihilominus actum dilectionis per seipsum operetur. Contra sententia est D. Thomæ hic art. 2. & cæterorum communiter, quia sententiam Magistri, ut erroream, vel saltem ut temerariam, averſantur. Unde Dico: Charitas habitualis est forma creata, à Spiritu Sancto distincta, & animæ intrinsecè inherens.

Probatur primò ex Scriptura, nam ad Roman. 5. charitas dicitur effundi per Spiritum Sanctum in cordibus nostris, & ad Galat. 5. inter fructus Spiritus Sancti recensetur, adedque esse creatum quid, & à Spiritu Sancto distinctum, significatur. Hinc Augustinus Tractatu 6. in 1. Epist. Joan. Charitas (inquit) per Spiritum Sanctum facta est. Et Bernardus Epist. 11. Charitas rectè dicitur Deus & De donum: Dat itaque charitas charitatem; substantivâ accidentalem. Quo nihil clarius in favorem nostræ conclusionis dici potest.

Probatur secundò ex Tridentino sess. 6. cap. 7. ubi statuens justificationem nostram fieri per formam inherentem, ita concludit: Id tamen in hac imperii justificatione fit, dum ejusdem sanctissime Passionis merito, per Spiritum Sanctum charitas Dei diffunditur in cordibus eorum qui justificantur, atque ipsi inheret; unde in ipsa justificatione, cum remissione peccatorum, hæc omnia simul infusa accipit homo per Iesum Christum, cui infertur, fidem, spem, & charitatem. Quibus verbis tria docet Concilium, manifestè cum sententia Magistri

Vu 3